

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Requisita generalia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Ad 7. Respond. primò. Ibidem directè præcipi susceptionem Sacerdotii, & indirectè intentionem illud recipiendi. Secundò dici potest, concessionem beneficii esse conditionatam, nimirum sub conditione habendi intentionem Sacerdotii intra annum recipiendi: in cuius proinde conditionis defectu etiam dominium fructuum non acquiritur.

7. CONCLUSIO SECUNDA. *Quandocunque actus internus per se connectitur cum externo, vel ad ipsius valorem & moralem substantiam ex lege Divina, aut naturali requiritur, toties indirectè præcipitur a lege humana etiam actus internus.* Ita Suar, Reding, Layman, & comm. Ratio est: Quà lege præcipitur aliquis actus, eadem præcipiuntur omnia requisita ad talem actum legitime & verè ponendum: ergo si actus internus pertinet ad veritatem operis, quatenus à lege intenti, etiam actus internus indirectè cadit sub præceptum. Unde non satisfacit præcepto confessio, qui negligit internum dolorem; neque communio, qui Corpus Domini sacrilegè accipit; cum vera sacramentalis confessio internum dolorem, vera Communio mundiciem conscientie ex divina lege requirant.

8. CONCLUSIO TERTIA. *Actus internus tantum per accidens conjunctus cum externo per legem humanam præcipi, aut prohiberi non potest? quia talis actus internus non innotescit ex vi actus externi, adeòq; humane noscibilitati & iudicio non subjicitur.*

§ II.

Corollaria.

9. Colliges primò. Si quis impleat opus præceptum, ex specie sua bonum vel indifferens, satisfacere præcepto, quantumvis habeat malum finem, & intentionem discordantem ab intentione legislatoris, ita ut aliqua vitiosa circumstantia destruat moralem operis honestatem. Unde satisfacit Ecclesiastico præcepto audiendi Sacrum, qui illud audit ex fine vanæ gloriæ. Ra-

tio est: quòd finis & intentio legislatoris non cadit sub præcepto, siquidem modus agendi ex proposito virtutis & honestatis omnino est intrinsecus & latens. Ita Sottus, Navar, Castropal. & Commun.

Colliges secundò. Satisfieri præcepto, si opus, præceptum quoad substantiam voluntarie impleatur, quantumvis non habeatur expressa voluntas, & intentio satisfaciendi præcepto: quia lex non plus præcipit, quam voluntariam operis executionem: sed hæc habetur absque signata & reflexa intentione obediendi præcepto, quæ planè mentalis est, & interna, nec pertinet ad substantiam operis præcepti. Unde si die festivo audires Sacrum ad satisfaciendum voto, cum animo alterum Sacrum audiendi ad satisfaciendum præcepto Ecclesiæ, tamen satisfecisti præcepto Ecclesiæ, tametsi alterum Sacrum non audias.

Colliges tertio. Nihilominus requiri voluntatem & intentionem saltem exercitam ipsius operis ponendi, quòd sub præceptum cadit: quia non satisfacit præcepto, nisi ponendo illam substantiam & quidditatem actus, quæ sub præceptum cadit: sed sub præceptum cadunt actus humani liberi morales, qui absque aliqua intentione & voluntate operis tales esse non possunt: ergo si nè aliqua operis intentione & voluntate præcepto non satisfacit. Unde qui profusus involuntarie interesset Sacro, non satisfaceret præcepto illud audiendi, neque in ebrietate recitans aliquam orationem, præcepto vel voto debitam, satisfaceret suæ obligationi. Ita communiter tradunt DD.

Colliges quarto. Necessitatem prædictam intentionis esse in præceptis affirmativis: quia præcepta negativa pro objecto non habent actum moralem & humanum, sed solà omissione implentur. Unde præceptum abstinendi à carnibus impleres solà non comestione carniùm, nulli licet accedente intentione abstinendi, aut præcepto obediendi. Castrop. in præf. p. 17. n. 4. Reding q. 16. controver. 3. n. 5.

ARTICULUS III.

Quæ pertineant ad formam legis humanæ.

SUMMARIÆ.

1. Forma legis interna & externa.
2. Ratio legis non est forma intrinseca legis humanæ.
3. Promulgatio debet esse solemnis & publica.
4. Non necessario fit per scripturam.
5. Prævia consultatio non est de ratione legis.
6. Leges requirunt verba significativa obligationis.
7. Ad valorem legis Imperialis requiritur promulgatio in singulis provinciis;
8. Non ad valorem aliarum legum.
9. Controversia de legibus Pontificiis.
10. Leges Pontificie non necessario requirunt publicationem in paribus.
11. Solvuntur objectiones.
12. Aliquando ex privilegio, vel consuetudine requiritur publicatio in paribus.
13. Ad obligationem requiritur bimestre tempus, nisi aliud exprimat.
14. Solvuntur objectiones.
15. Quid sentiendum de Pontificiis damnationibus sententiarum?
16. Ad nullius legis Ecclesiasticæ valorem per se requiritur acceptatio populi.
17. Neque ad valorem legis Civiliis.
18. Exponitur axioma Gratiani.

§. I.

Requisita Generalia.

A Legis materia ad ejus formam transgreditur, quæ vel est intrinseca, vel extrinseca. Intrinseca est juxta sup. dicta imperium legislatoris, quòd præsuppositivè includit intentionem & voluntatem subditos obligandi, quæ si abesse, legis substantia non subsistit, quantumvis omnino alia

alia requisita externa ponentur; quemadmodum in simili sublata intentione se obligandi neque votum, neque contractus subsistit. Forma externa sunt solemnitates extrinsecæ, præcipue circa promulgationem, ad legis valorem requisitæ. De his

2. Quæres primò. An ratio legis, sit forma intrinsecæ legis humanæ?

Respondeo negativè cum Suarez l. 3. c. 20. & dico, habere se per modum motivi & principii tenentis se ex parte objecti, quo nempe voluntas Superioris movetur adferendam legem. Ratio est: quia stante ratione legis fieri potest, ut Superior nolit legem condere, adedque ratio legis ab ipsa lege separari potest; non verò potest Superior habere efficaciam imperium, signo exteriori sese insinuans in animos subditorum, quin hoc ipso ad se legis substantia: unde hoc quidem legis formam constituit, non verò ratio legis. Sic in aliis quoque humanis actibus & moralibus quibusdam compositis evenire cernimus, ut ratio actus non constituit actum formaliter, e. g. ratio contrahendi non constituit contractum, nec ratio votendi votum &c.

3. Quæres secundò. An promulgatio legis debeat esse solennis & publica?

Respond. affirmativè; nam lex est regula communis & publica, quæ ad totam communitatem publicâ authoritate dirigitur: unde Imperator in l. *leges sacratissima. C. de legibus. Leges sacratissima intelligi ab hominibus debent, ut universi præscripto earum manifestius intellectu, prohibita declinent. Ad quod tamen non requiritur, ut in omnium & singulorum aures vel oculos insinuetur, sed ut juxta consuetudinem locorum modo quodam publico, vel scripto, vel voce præconis intimetur, ut majori parti communitatis sufficienter innotescere, & ad aures singulorum decurru temporis diffundi possit, per c. 1. de postulat. Prelator. ubi Sum. Pont. dicit: *Nec sit necessarium, cum constitutio solenniter editur, aut publice promulgatur, ipsius notitiam singulorum auribus per speciale mandatum, vel literas inculcare; sed id solum sufficit, ut ad ejus observantiam teneatur, qui noverit eam solenniter editam, aut publice promulgatam.* Sed*

4. Quæres tertio. An promulgatio necessariò per scripturam fieri debeat?

Respondeo negativè. cum communi Theologorum & Canonillarum. Atque ita habetur expressum c. *institutionis 28. q. 1. Institutionis nostre decreta, sive que scripto decrevimus, sive que in nostra præsentia videntur esse disposita, volumus ex quavis occasione convelli ac irritari. Et in §. Sed & quod constitutum est. Instit. de jure nat. gent. Civ. Quodcumque ergo Imperator per epistolam constituit, vel cognoscens decrevit, vel edicto præcipit, legem esse constat.*

Dices: Lex humana dividitur in scriptam & non scriptam, ubi nomine legis non scriptæ intelligitur consuetudo; juxta §. *sine scripto. l. c. ibi: sine scripto jus venit, quod usus approbavit. Et in c. Jus generale. dist. 1. dicitur: Lex est constitutum scripta: ergo omnis alia lex debet esse scripta.*

Respond. Illam divisionem fieri per hoc, quod

R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

& frequentius & convenientius, non quod necessariò sit; cum enim lex sit regula publica & stabilis pro tota communitate, difficulter obtineret suum effectum solâ præconis proclamatione, nisi etiam in scriptum & tabulas redacta omnium oculis objiceretur.

Quæres quartò. An ad legis Civiliis valorem 5. requiratur prævia consultatio Principis cum suis proceribus?

Respondeo negativè, nisi speciale statutum alicujus regni, vel provinciæ potestatem legislativam Principis limitet ad suffragia statuum, vel procerum; quamvis enim sit de decentia, ejusmodi consultationem præmitti, cum tamen vis legislativa in solo Principe resideat, idcirco à sola ipsius voluntate, non ab aliorum suffragiis dependet.

Quæres quintò. An & quænam verborum 6. expressio ad legis valorem requiratur?

Respondeo. Ad legis valorem requiruntur verba obligatoriam Superioris voluntatem exprimentia, qualia esse solent, *præcipio, jubeo, impero, veto, prohibeo, interdico.* Ita Suar. loc. cit. n. 15. cum communi. Ratio est: De substantia legis est, ut sit subditis debitè promulgata sub ratione legis, tanquam regulæ obligantis, & distinctæ à puro consilio, & admonitione: sed ejusmodi promulgatio non fit nisi per verba, eaque exprimentia imperium, & mandatum; sine his quippe potius censetur habere rationem consilii, quàm legis, vel præcepti, cum in dubiis benignior interpretatio sit facienda.

§. II.

Quantitas promulgationis ad leges Civiles requisita.

Quantitas promulgationis consideratur vel 7. ex parte locorum, vel ex parte temporis, & sic

Quæres sextò. In quibus locis leges Civiles promulgari debeant, vel quantus temporis lapsus requiratur, ut subditos obligent?

Respondeo primò. Lex Imperialis, ut habeat vim obligandi, promulgari debet in singulis provinciis imperio subjectis, neque obligat ante lapsum duorum mensium à facta publicatione. Ita habetur in Nov. 66. & ex illa docent jurisperiti communiter. Quod ob paritatem rationis & æquitatis naturalis, in qua fundatur Imperatoria constitutio, meritò extenditur ad aliorum Regum & Monarcharum leges, qui regna & provincias gubernant diversis moribus & legibus, priusquam ejusmodi sceptro unirentur, institutas veluti & praxis regnorum confirmat: de regno Gallia testatur Augustinus à V. M. in præf. disp. 1. q. 4.

Respondeo secundò. Ad efficaciam obligatoriam legis humanæ in regnis & provinciis imperio non subjectis per se sufficit, ut promulgetur in metropoli, nisi ipsemet legislator certum modum obligationi præfixerit, vel aliud particularis consuetudo obtineat. Tunc enim lex accipit efficaciam obligatoriam, quando nihil ipsi deest ex omnibus sive de jure naturæ, sive positivi requisitis: sed legi in metropoli promulgatæ nihil deest: ergo. Minor prob. nam requisita

Q q 2

naturalia